

מטלת מנחה 14 - אלגברה לינארית 1

328197462

15/01/2023

שאלה 1

יהיו U, W_1, W_2 תתי-מרחבים לינאריים של מרחב לינארי V .

סעיף א

יהא $v \in (U \cap W_1) + (U \cap W_2)$ ועלינו להוכיח $v \in U \cap (W_1 + W_2)$.
מהגדרת החיבור, קיימים $v_1 \in U \cap W_1, v_2 \in U \cap W_2$ כך ש $v = v_1 + v_2$.
אי לכך, $v_1, v_2 \in U$ ומסגירות החיבור הוקטורי במרחב הלינארי נסיק $v = v_1 + v_2 \in U$.
כמו כן, מאחר ו $v_1 \in W_1, v_2 \in W_2$ נקבל מהגדרת החיבור כי $v = v_1 + v_2 \in W_1 + W_2$.
הראינו שייכות לשתי הקבוצות $U, W_1 + W_2$ ולכן נסיק $v \in U \cap (W_1 + W_2)$.

סעיף ב

עבור $V = \mathbb{R}^2$ נגדיר:

$$U = \text{Sp}(\{(1, 1)\}) \quad W_1 = \text{Sp}(\{(1, 0)\}) \quad W_2 = \text{Sp}(\{(0, 1)\})$$

אז לפי סעיף א של שאלה זו מתקיים $(U \cap W_1) + (U \cap W_2) \subseteq U \cap (W_1 + W_2)$.

ניקח $v = (1, 1)$ ונראה כי $v \in U \cap (W_1 + W_2)$ וגם $v \notin (U \cap W_1) + (U \cap W_2)$.
נחשב:

$$\begin{aligned} U \cap (W_1 + W_2) &= \text{Sp}(\{(1, 1)\}) \cap (\text{Sp}(\{(1, 0)\}) + \text{Sp}(\{(0, 1)\})) \stackrel{\text{שאלה 7.6.8}}{=} \\ &= \text{Sp}(\{(1, 1)\}) \cap (\text{Sp}(\{(1, 0), (0, 1)\})) = \\ &= \text{Sp}(\{(1, 1)\}) \cap \mathbb{R}^2 = \\ &= \text{Sp}(\{(1, 1)\}) \ni (1, 1) = v \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (U \cap W_1) + (U \cap W_2) &= (\text{Sp}(\{(1, 1)\}) \cap \text{Sp}(\{(1, 0)\})) + (\text{Sp}(\{(1, 1)\}) \cap \text{Sp}(\{(0, 1)\})) = \\ &= \{0\} + \{0\} = \\ &= \{0\} \not\ni (1, 1) = v \end{aligned}$$

ולכן מתקיימת הכלה חזקה בין תתי-המרחבים.

שאלה 2

יהיו $W = \text{Sp}\{w_1, w_2\}$, $U = \text{Sp}\{u_1, u_2\}$ תתי-מרחבים לינאריים של V כך שהקבוצות הפורשות אותם הן בסיסים. מניחים כי $A = \{u_1, u_2, w_1\}$ תלויה לינארית.

סעיף א

נראה כי $w_1 \in U$ בדרך השלילה. נניח בשלילה כי $w_1 \notin \text{Sp}\{u_1, u_2\}$. מאחר והקבוצה $\{u_1, u_2\}$ היא בסיס ולכן בלתי תלויה לינארית, נסיק לפי שאלה 8.1.8 כי $\{u_1, u_2\} \cup \{w_1\} = A$ בלתי תלויה לינארית, בסתירה לנתון!

כעת, מאחר ו $w_1 = 1 \cdot w_1 + 0 \cdot w_2 \in \text{Sp}\{w_1, w_2\} = W$, נקבל $w_1 \in U \cap W$.

סעיף ב

ניזכר במשפט המימדים 8.3.6

$$\dim(U + W) = \dim U + \dim W - \dim(U \cap W)$$

לשני תתי-המרחבים U, W יש בסיסים בגודל 2 ומכאן $\dim U = \dim W = 2$. עלינו למצוא את מימד תת-המרחב $U \cap W$.

לפי משפט 3.8.4, עבור $U \cap W \subseteq U, W$ נסיק $\dim(U \cap W) \leq 2$. בנוסף, אם $\dim(U \cap W) = 2$, אז נסיק את השוויון $U \cap W = U = W$ בסתירה לנתון כי U, W תתי-מרחבים שונים. מכאן נובע אי-השוויון $\dim(U \cap W) \leq 1$. מאחר ו $w_1 \neq 0 \in U \cap W$ (הוקטור נמצא בקבוצה בלתי תלויה לינארית), נסיק $\dim(U \cap W) \geq 1$ ובסך הכל $\dim(U \cap W) = 1$.

נציב במשפט המימדים ונקבל $\dim(U + W) = \dim U + \dim W - \dim(U \cap W) = 2 + 2 - 1 = 3$.

הקבוצה $\{u_1, u_2, w_2\}$ בעלת 3 וקטורים ומוכלת ב $U + W$. נראה כי הקבוצה בת"ל, כלומר $w_2 \notin U$. נניח כי $w_2 \in U$. מסעיף א של שאלה זו נקבל $\{w_1, w_2\} \subseteq \text{Sp}\{u_1, u_2\}$, ולפי שאלה 7.5.16 נסיק:

$$W = \text{Sp}\{w_1, w_2\} \subseteq \text{Sp}\{u_1, u_2\} = U$$

משוויון המימדים נובע, לפי משפט 3.8.4, כי $U = W$ וזאת בסתירה לנתון! מצאנו $w_2 \notin U$ ולכן לפי שאלה 8.1.8 הקבוצה בת"ל.

מצאנו כי $\{u_1, u_2, w_2\}$ בת"ל ובעלת 3 וקטורים ולכן קבוצה היא בסיס ל $U + W$.

שאלה 3

יהיו תתי המרחבים הבאים של $V = \mathbb{R}_4[x]$

$$U = \text{Sp}\{u_1 = x^3 + 4x^2 - x + 3, u_2 = x^3 + 5x^2 + 5, u_3 = 3x^3 + 10x^2 + 5\}$$

$$W = \text{Sp}\{w_1 = x^3 + 4x^2 + 6, w_2 = x^3 + 2x^2 - x + 5, w_3 = 2x^3 + 2x^2 - 3x + 9\}$$

נסמן בשאלה את הבסיס הסטנדרטי הסדור של V ב $E = (x^3, x^2, x, 1)$.

בסיס ל U

תחילה, וקטורי הקואורדינטות של הקבוצה הפורשת הנתונה של U , לפי הבסיס הסטנדרטי, הם:

$$[u_1]_E = \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ -1 \\ 3 \end{pmatrix}, \quad [u_2]_E = \begin{pmatrix} 1 \\ 5 \\ 0 \\ 5 \end{pmatrix}, \quad [u_3]_E = \begin{pmatrix} 3 \\ 10 \\ 0 \\ 5 \end{pmatrix}$$

תת-המרחב $U' = \text{Sp}\{[u_1]_E, [u_2]_E, [u_3]_E\}$ הוא תת-מרחב של $\mathbb{F}^n$. נמצא לו בסיס. לשם כך, נכתוב את הוקטורים כשורות במטריצה ונדרג:

$$\begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 1 & 5 & 0 & 5 \\ 3 & 10 & 0 & 5 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_3 \rightarrow R_3 - 3R_1]{R_2 \rightarrow R_2 - R_1} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & -2 & 3 & -4 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 \rightarrow R_3 + 2R_2} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 5 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 \rightarrow \frac{1}{5}R_3} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

לפי שאלה 7.5.12, מרחב השורות של המטריצה המדורגת הינו גם U' . כמו כן, שורות המטריצה המדורגת אינן שורות אפס ולכן לפי למה 8.5.1 בת"ל.

קיבלנו כי הקבוצה הבאה בת"ל פורשת את $\text{Sp}\{[u_1]_E, [u_2]_E, [u_3]_E\}$, ולכן בסיס לה:

$$B' = \left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ -1 \\ 3 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \\ 2 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} \right\}$$

וקטורים אלה הם וקטורי הקואורדינטות לפי E של איברי הקבוצה $B = \{b_1 = x^3 + 4x^2 - x + 3, b_2 = x^2 + x + 2, b_3 = x\}$. לפי טענה 8.4.12, מאחר B' בסיס ל U' נסיק כי B בסיס ל U , וכן כי $\dim U = 3$.

בסיס ל W

נשתמש בתהליך זהה. וקטורי הקואורדינטות של הקבוצה הפורשת הנתונה ל W :

$$[w_1]_E = \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ 0 \\ 6 \end{pmatrix}, \quad [w_2]_E = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \\ 5 \end{pmatrix}, \quad [w_3]_E = \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \\ -3 \\ 9 \end{pmatrix}$$

תת-המרחב $W' = \text{Sp}\{[w_1]_E, [w_2]_E, [w_3]_E\}$ הוא תת-מרחב של $\mathbb{F}^n$. נמצא לו בסיס. לשם כך, נכתוב את הוקטורים כשורות במטריצה ונדרג:

$$\begin{pmatrix} 1 & 4 & 0 & 6 \\ 1 & 2 & -1 & 5 \\ 2 & 2 & -3 & 9 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_3 \rightarrow R_3 - 2R_1]{R_2 \rightarrow R_2 - R_1} \begin{pmatrix} 1 & 4 & 0 & 6 \\ 0 & -2 & -1 & -1 \\ 0 & -6 & -3 & -3 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 \rightarrow R_3 - 3R_2} \begin{pmatrix} 1 & 4 & 0 & 6 \\ 0 & -2 & -1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 \rightarrow -R_3} \begin{pmatrix} 1 & 4 & 0 & 6 \\ 0 & 2 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

לפי שאלה 7.5.12 ולמה 8.5.1, הקבוצה הבאה בת"ל פורשת את W' ולכן מהווה בסיס.

$$C' = \left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ 0 \\ 6 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 2 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$$

וקטורי הקבוצה הם וקטורים הקואורדינטות לפי E של $C = \{c_1 = x^3 + 4x^2 + 6, c_2 = 2x^2 + x + 1\}$. לפי טענה 8.4.12, מאחר C' בסיס ל W' נסיק כי C בסיס ל W , וכן באופן ישיר $\dim W = 2$.

בסיס ל- $U + W$

היות ו- $U = \text{Sp}(B)$, $W = \text{Sp}(C)$, נסיק לפי שאלה 7.6.8 כי

$$U + W = \text{Sp}(B \cup C) = \text{Sp}\{x^3 + 4x^2 - x + 3, x^2 + x + 2, x, x^3 + 4x^2 + 6, 2x^2 + x + 1\}$$

באופן דומה,

$$U' + W' = \text{Sp}\{(1, 4, -1, 3), (0, 1, 1, 2), (0, 0, 1, 0), (1, 4, 0, 6), (0, 2, 1, 1)\}$$

נמצא בסיס ל- $U' + W'$. לשם כך נחזור על התהליך מהחלקים הקודמים של השאלה:

$$\begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 4 & 0 & 6 \\ 0 & 2 & 1 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow[\substack{R_5 \rightarrow R_5 - 2R_2}]{R_4 \rightarrow R_4 - R_1} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 3 \\ 0 & 0 & -1 & -5 \end{pmatrix} \xrightarrow[\substack{R_5 \rightarrow R_5 + R_3}]{R_4 \rightarrow R_4 - R_3} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & -5 \end{pmatrix}$$

$$\xrightarrow{R_4 \rightarrow \frac{1}{3}R_4} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & -5 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_5 \rightarrow R_5 + 5R_4} \begin{pmatrix} 1 & 4 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

לפי שאלה 7.5.12 ולמה 4.5.1 השורות הראשונות של המטריצה המדורגת בת"ל ופורשות את $U' + W'$.
שוב, לפי טענה 8.4.12, 4 הפולינומים שוקטורי הקואורדינטות שלהם הם 4 שורות המטריצה מהווים בסיס ל- $U + W$. נקבל $\dim(U + W) = 4$, והיות ו- $U + W \subseteq \mathbb{R}_4[x]$ כי 8.3.4 ממשפט $U + V = \mathbb{R}_4[x]$ ניקח את הבסיס הסטנדרטי למרחב לינארי זה - E שהוגדר בתחילת השאלה.

סעיף ב

ראשית, על מנת למצוא את המימד של $U \cap W$, ניעזר במשפט המימדים 8.3.6:

$$\dim(U + W) = \dim U + \dim W - \dim(U \cap W)$$

נציב ונקבל $\dim(U \cap W) = 1$ ומכאן $4 = 2 + 2 - \dim(U \cap W)$.

כעת, יהא $p(x) \in \mathbb{R}_4[x]$. על מנת ש- $p(x)$ יהיה שייך לשני תתי-המרחבים הלינאריים U, W , נדרוש שיהיו קיימים $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3, \mu_1, \mu_2$ סקלרים כך ש:

$$\begin{aligned} \lambda_1 b_1 + \lambda_2 b_2 + \lambda_3 b_3 &= \mu_1 c_1 + \mu_2 c_2 \\ \lambda_1 b_1 + \lambda_2 b_2 + \lambda_3 b_3 - \mu_1 c_1 - \mu_2 c_2 &= 0 \\ [\lambda_1 b_1 + \lambda_2 b_2 + \lambda_3 b_3 - \mu_1 c_1 - \mu_2 c_2]_E &= [0]_E \end{aligned}$$

ומלמה 8.4.3 ושאלה 8.4.5 נקבל:

$$\lambda_1 [b_1]_E + \lambda_2 [b_2]_E + \lambda_3 [b_3]_E - \mu_1 [c_1]_E - \mu_2 [c_2]_E = 0$$

$$\lambda_1 \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ -1 \\ 3 \end{pmatrix} + \lambda_2 \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \\ 2 \end{pmatrix} + \lambda_3 \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} - \mu_1 \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ 0 \\ 6 \end{pmatrix} - \mu_2 \begin{pmatrix} 0 \\ 2 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} = 0$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 & 0 \\ 4 & 1 & 0 & -4 & -2 \\ -1 & 1 & 1 & 0 & -1 \\ 3 & 2 & 0 & -6 & -1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} \lambda_1 \\ \lambda_2 \\ \lambda_3 \\ \mu_1 \\ \mu_2 \end{pmatrix} = 0$$

נדרג את המטריצה על מנת לפתור את המערכת:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 & 0 \\ 4 & 1 & 0 & -4 & -2 \\ -1 & 1 & 1 & 0 & -1 \\ 3 & 2 & 0 & -6 & -1 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_4 \rightarrow R_4 - 3R_1]{R_2 \rightarrow R_2 - 4R_1 \quad R_3 \rightarrow R_3 + R_1} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -2 \\ 0 & 1 & 1 & -1 & -1 \\ 0 & 2 & 0 & -3 & -1 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_4 \rightarrow R_4 - 2R_2]{R_3 \rightarrow R_3 - R_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & -3 & 3 \end{pmatrix}$$

$$\xrightarrow{R_4 \rightarrow -\frac{1}{3}R_4} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -1 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_3 \rightarrow R_3 + R_4]{R_1 \rightarrow R_1 + R_4} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -1 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{cases} \lambda_1 - \mu_2 = 0 \\ \lambda_2 - 2\mu_2 = 0 \\ \lambda_3 = 0 \\ \mu_1 - \mu_2 = 0 \end{cases}$$

קיבלנו כי μ_2 משתנה חופשי. ניקח סקלר a כלשהו כך ש $\mu_2 = a$, אז $\mu_1 = a$ ונקבל:

$$\begin{aligned} p(x) &= \mu_1 c_1 + \mu_2 c_2 = \\ &= a(x^3 + 4x^2 + 6) + a(2x^2 + x + 1) = \\ &= a(x^3 + 6x^2 + x + 7) \end{aligned}$$

במילים אחרות, $U \cap V = \text{Sp}\{x^3 + 6x^2 + x + 7\}$ והקבוצה $\{x^3 + 6x^2 + x + 7\}$ בסיס ל $U \cap W$

שאלה 4

יהיו U, W תתי-מרחבים של $\mathbb{R}^4$, $\dim U > \dim W$.

נתון כי $(0, 0, 1, 0) \notin U + W$, וכן $\{(1, 2, 3, 4), (1, 1, 1, 1), (-1, 0, 1, 2)\} \subset U \cap W$. עלינו למצוא את המימד של $U + W$ וכן בסיס ל W .

מאחר ו $U + W \subseteq \mathbb{R}^4$ מתקיים, לפי משפט 8.3.4, $\dim(U + W) \leq 4$.

אם נניח בשלילה כי $\dim(U + W) = 4$, נקבל מחלקו השני של המשפט $U + W = \mathbb{R}^4$, בסתירה לנתון $(0, 0, 1, 0) \notin U + W$. לכן, $\dim(U + W) \leq 3$.

המרחב הנפרש ע"י קבוצת היוצרים הנתונה ל $U \cap W$ הוא מרחב השורות של המטריצה להלן.

לפי שאלה 7.5.12, למטריצות שקולות שורה אותו מרחב שורות, ולכן נדרג:

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ -1 & 0 & 1 & 2 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_3 \rightarrow R_3 + R_1]{R_2 \rightarrow R_2 - R_1} \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & -1 & -2 & -3 \\ 0 & 2 & 3 & 6 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 \rightarrow R_3 + 2R_2} \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & -1 & -2 & -3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_2 \rightarrow -R_2} \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 2 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

שתי השורות הראשונות במטריצה הם בלתי תלויות לינארית ולכן מהווים בסיס ל $U \cap W$, ומכאן $\dim(U \cap W) = 2$.

כעת, היות $U \subseteq U + W$ ו $W \subseteq U + W$, נקבל לפי משפט 8.3.4 והנתון:

$$2 = \dim(U \cap W) \leq \dim W < \dim U \leq \dim(U + W) \leq 3$$

האפשרות היחידה לפתרון היא $\dim(U \cap W) = \dim W = 2$, $\dim U = \dim(U + W) = 3$.

לכן, לפי חלקו השני של המשפט, נקבל $U \cap W = W$.

אי לכך, מאחר ו $\{(1, 2, 3, 4), (0, 1, 2, 3)\}$ בסיס ל $U + W$ והקבוצה מהווה בסיס ל W .